

ଶ୍ରୀମତୀ ପାତେଜ

સુભાષિતનો રસાસ્વાદ

**feedback@
bombaysamachar.com**

पृस्तकस्था तु या विद्या, पर हस्त गतं धनम् ॥
कार्यकाले समुत्पन्ने, न सा विद्या न तत् धनम् ॥४४॥षष्ठि
— सुभाषित संग्रह

ભાવાર્થ :- પુસ્તકમાં રહેલી વિદ્યા, અને બીજાના હાથમાં ગયેલું ધન,
આ બન્ને યોગ્ય સમયમાં કામ ન આવે તો તે વિદ્યા પણ નકારી અને
તે ધન પણ નકારું. અસ્તુ.

સંપાદક : - આચાર્ય શાસત્રીજી ડાયાભાઈ પહુંલાદજી વ્યાસ (ટીનોએ)

विशेष

ਛੇਮੂ ਭੀਪੁ
feedback@
bombaysamachar.com

કારતક મહિનાના સુદ પક્ષની
પાંચમી તિથિ એટલે લાભ પાંચમ.
દિવાળીના તહેવારોની ઉજવણી બાદ,
નવા વર્ષને આવકાર્ય પછી આવતો
આ એક અગત્યનો તહેવાર છે. આ
તિથિ જાણે દિવાળીના તહેવારની
પૂર્ણાહૃતિ સમાન છે. આ આ દિવસ
પછી દિવાળીના તહેવારોની ભવ્યતા,
ધાર્મિકતા તથા આધ્યાત્મિકતા
અહીંથી જાણે અન્ય સ્વરૂપે પ્રગત થશે
અને આગળના જીવનને સાર્થક
બનાવશે તેવી પ્રતીતિ થાય છે.
દિવાળીના તહેવારો જે તાદાત્યનાથી
ઉજવાય છે તેને કારણે તહેવારોની
આવી પૂર્ણાહૃતિ બાદ પણ, આ
તહેવારો ક્રારા સજ્જીયેલ માનસિકતા
લગભગ આખું વર્ષ જળવાઈ રહેતું
હોય છે. આ પૂર્ણાહૃતિ પણ છે અને
શરૂઆત પણ. આ અંત પણ છે અને
સર્જન પણ. એક રીતે જોતા આ સર્જન
યુક્ત અંત છે - પ્રારંભ યુક્ત
પૂર્ણાહૃતિ છે. વ્યવસાયિક તથા
વ્યાપારી સંસ્થાઓમાં અહીં
ઉત્સવિયતાનો અંત આવે છે અને નવા
વ્યવહારની શરૂઆત થાય છે.

આમ તો જે લાભ મેળવવાના હતા
તે ધનતેરસના કે દિવાળીના દિવસે
કરાયેલ લક્ષ્મી-પૂજનથી પ્રાપ્ત થઈ

A decorative border at the bottom of the page features a repeating pattern of green cacti, yellow flowers, and red flowers, all set against a white background.

ગયા હોવા જોઈએ. એ પછી આવતી લાભ પાંચમ એ જાણે નવા વર્ષનો પ્રથમ તહેવર છે એમ પણ કહી શકાય. અહીં જીવનમાં શરૂ થયેલ નવા વર્ષના આગળના પ્રવાસ માટે લાભની વાત થઈ હોવી જોઈએ, જે યોગ્ય પણ છે.

મજાની વાત એ છે કે અહીં લાભની વાત થાય છે, શુભની નહીં. આ લાભ પાંચમ છે, શુભ પાંચમ નહીં. જોકે, શુભ અને લાભ એક ચુંબ સમાન છે - આ એક જોડ છે જેમાં એકની હાજરીથી બીજાની હાજરી લગભગ સ્થાપિત થઈ જાય છે. લાભ અને શુભને બિનન્તાની દરખાસ્તી જોવું કઠિન પણ છે અને અયોગ્ય પણ છે. જ્યાં શુભતા - આધ્યાત્મિક શુદ્ધિ હોય ત્યાં જ યોગ્ય પ્રકારનો લાભ, યોગ્ય પ્રમાણમાં મળી રહે.

ધ્યાન પણ કયારેક કયારેક એમ માની લેવામાં આવે છે કે લાભને કારણે પરિસ્થિતિ શુભ જણાય. આ યોગ્ય નથી. અહીં તો બધું જ શુભતાથી ભરેલું છે. આકાશ શુભ છે તો પૃથ્વી પણ ટેટલી જ શુભ છે. પાણી અને અશ્રમાં શુભતાની માત્રા સમાન હોય છે. આ પણ શુભ છે અને તે પણ શુભ છે. અહીં પણ શુભતા છે અને ત્યાં પણ તે જ પ્રમાણોની શુભતા છે. શુભતા સર્વત્ર (જુઓ પાનું ૬) ►

A portrait of Bomanji Bantwal, an elderly man with a white beard and mustache, wearing a yellow shirt. Below the portrait is a red ribbon banner containing his name and contact information.

મોરારિબાપુ
feedback@
bombaysamachar.com

A close-up photograph of a person's hands, adorned with multiple gold bangles, holding a small, lit oil lamp (diya). The flame is bright and orange. The hands are positioned above a large, intricate rangoli design on the floor. The rangoli is composed of various colored flower petals, primarily red, yellow, and green, arranged in complex patterns. In the background, several other lit lamps are visible, creating a warm, glowing atmosphere against a dark night sky.

જે દિવસે પૂરતાં કારણો હોય છીતાં કોધ ન
આવે તે દિવસ અદ્યાત્મની દિવાળી

ત्यारे तमने ए समजाशे के ए कथामां नथी आव्यो ऐथी तेने भीजावानो अधिकार छे, तुं तो कथामां गयो हतो तेथी तेनी वातने हसीने भुलावी देवानो तने अधिकार छे! आवा अधिकारोनुं जतन करो. कथा ए कोधनुं, वासनानुं अने ईर्ष्यानुं अकाण मृत्यु छे! भगवाननी कथा जै कहेशे तेना पशु दोषो वया जशे. बोलनारा त्राण रीते बोले अने सांभणारा त्राण रीते सांभणे. बोलनारो ज्ञभथी बोले, सांभणारो कानथी सांभणे. इन्द्रियनी वात इन्द्रिय सुधी पडोये. ज्ञभथी बोलायेलुं कान सुधी पडोये. ए प्रकृतिनो नियम छे. ज्ञभथी बोले ए कान सुधी पडोये, परंतु ज्ञवथी बोले ए श्रोताना प्राण सुधी पडोये! अने ज्ञवतरथी बोलाय ए श्रोताना इंवाडा सुधी पडोये! त्राण रीतथी बोलाय. ज्ञवथी बोलाय-श्रोताना कान सुधी पडोये. ज्ञवतरथी बोलाय-श्रोताना रोम रोम सधी पडोये!

त्यारे ए दोषनुं दृप धारण करे छे. दोष दुःख आपै छे. दोषनुं परिणाम छे दुःख, दोषी माणस दुःख पामे. मने आनंद छे के बहु नानी उभरमांथी तमे भाई-बहेनो कथामां रुचि लेतां थयां छो, तमे नानी उभरमांथी कोध पर बहु विवेक साच्यवज्ञे, तो मुनि थतां वार नहि लागे. हुं तमने विनंती करुं छुं के तमने बहु कोध आवतो होय, क्यारेक गमे तेवा प्रसंग ओभा थाय अने तमने कोध न आवे तो ते दिवसे हनुमानज्ञने नारियेण वधेर ज्ञे. मा खाडियारने भायुं नभावज्ञे के हे मा जगांबा, आजे मारा कोधनुं अकाण मृत्यु थयु! हे हनुमान, मारां घरमां रोज तकरार थती हती ने आजे न थष. अेवुं थाय ते दिवसे घरमां उत्सव करो. आपडी आध्यात्मिक जगतनी दिवाणीओ आवी होवी जोहिअ. जे दिवसे आवुं थाय ते दिवस आध्यात्मिक जगतनी दिवाणी छे!

तो अहींया ज हरिद्वार छे! पशु स्वभाव क्यारे बदले? स्वभावनी वृत्तिअोनुं अकाणे मृत्यु क्यारे थाय? ज्यारे विवेक जन्मे अने विवेक जन्मे सत्संगथी. मने एक जणाए कह्युं के सत्संगथी ज ज्ञे सुधरी जवातुं होत तो तुलसीदासज्ञा अमे केम लभ्युं छे के-

खलउ करहिं भल पाई सुसंगू।
मिटई न मलिन सुभाऊ अभंगू॥

आ योपाई तो बिलकुल विलङ्घमां ज जाय छे! आ सूत्रथी, सत्संगथी जो स्वभाव सुधरे अमे कहेवातुं होय तो तुलसीज्ञ आम केम लाखे छे?
बाप, तुलसीदासज्ञ बे रीते लाखे छे.

सठ सुधरहि सत्संगति पाई ।
पारस परस कुघात सुहाई ॥

सत्संग भणे तो शठ सुधरी ज्ञय आवी स्पष्ट बेटुक वात लभी नाखी अने हवे अेज तुलसी कहे छे के- २
खलउ करहिं भल पाई सुसंगू?
मलिन स्वभाव नहीं भटे, थोडो

શ્રોતા-વક્તા જ્ઞાનનિધિ... આવી રીતનો અનુબંધ થાય ત્યારે બેયાંનું અકાળે મૃત્યુ થાય છે. એની વૃત્તિઓનું અકાળે મૃત્યુ થાય છે. આપણને ખબર ન હોય એમ આપણા દોષો ભાગે.

આપણા કોથ બિલકુલ સ્વભાવિક થઈ ગયો છે, ને તેથી દોષ છે. અહંકાર સ્વભાવિક થઈ જાય તો દોષ છે. કયારેક તમારે એની આડ લેવી પડે તો ક્ષમ્ય છે. તેથી જ નરસૈંયો કહે-

હું કરું, હું કરું એ જ અજ્ઞાનતા, શક્તનો ભાર જયમ જ્ઞાન તાણો જયારે સ્વભાવમાં વણાઈ જાય,

મૃત્યુ અને અકાળમૃત્યુ ભગવદ્ કથાના શ્રવણથી થાય. બાકી આપણા દોષો એટલા દીર્ઘજીવી છે કે બીજા જનમમાં પાછા એના એ આવશે. આ નિયમ છે, એનું એ મન પાછું આવશે. ઘણા કહે છે કે ઘરમાં શાંતિ નથી, બહારગામ જતા રહેવું છે. મન જે અશાંતિ કરે છે એને મુક્તો જા, એ તો તારી સાથે છે! એ તૌં તને કચાંય નિરાંત નહીં લેવા દે. બહારગામ જઈએ તો પણ આપણે તો એના એ જ છીએ ને? સ્વભાવ તો એનો એજ લઈ જવાના છીએ ને? અને ત્યાં સુધી તકરાર થવાની. સ્વભાવ મુકાઈ જાય

વખત સુધેરે. મલિન સ્વભાવ નહીં મટે તો શું સમજવાનું? બહુ સીધું છે મારાં શ્રવકો, ગુસુમુખથી માણસ સમજે. એક જગ્યાએ 'સુસંગ' શાઢ છે અને એક જગ્યાએ 'સત્સંગ' શાઢ છે. સત્સંગથી તો સુધરી જાય, પણ સુસંગ એ સત્સંગ નથી. 'સત્સંગ' નો અર્થ છે જ્યાં સત્ય સિવાય કંઈ નથી. 'સુસંગ' તો ગામનો સરપંચ સારો હોય અને તેની સાથે તમે અંજાર જઈ આવો તોયે સુસંગ કહેવાય! પરંતુ એમાં કંઈ સ્વભાવ ફરી ન જાય! સત્સંગથી સ્વભાવ સુધરે. ■

A close-up photograph of a hand holding a traditional oil lamp (diya) with a single flame against a dark background with colorful bokeh lights. The hand is positioned with the fingers slightly spread, supporting the base of the diya. The diya is made of metal and has a textured, scalloped pattern. The flame is bright yellow and white, casting a warm glow. The background is dark, with blurred, colorful lights (blue, green, yellow) creating a festive atmosphere. The overall composition is centered and focuses on the light from the diya.

ચોક્કતા નહીં. આજે તો ઘેલા થઇ
જવાય એવા ઉત્સવનો દિવસ છે. હું
વાત કરું છું વિકભ સંવત
૨૦૭૯નો... અને દિવાળીબેન ભીલ
યાદ આવી ગયા, તે આજના
વાતચીતના ઢૌરને શિર્ખકસ્થ કરી
નાંખ્યો: દિવાળીબેન ર૦૭૯.

શુભેચ્છાઓનો રાકડો ફાટતો હોય છે આ દિવસોમાં ફોન પર. ઉપદ્રવી જમાત કોઇક ને કોઇક કશાકની રાહ જોતી હોય છે, ફોન પર **Messages** નો ઉત્પાત મચાવવા, અને પાછા કે ટલાક અતિ ઉત્સાહી ઉપદ્રવીઓ તો વાકું બારસ, ધનતેરસ એમ આ બધા સપરમાં દંહડાણા અતિ અંગત સનેહી બનીને એમને Individually પણ Promate કરતા હોય છે. કશેક ૫૦૦-૭૦૦ની વધુમાં વધુ વસ્તી હોય એવા કોઇક ગામડામાં બધાથી દૂર ભાગી જવાનું મન થાય. પણ ત્યાંય Data તો મોજુદ જ હોય ને ! તમારામાં હામ થોડા દિવસ પૂરતી Data WhatsApp Messages બંધ કરી માત્ર અતિ અગત્યના ફોન પૂરતો જ ફોન વાપરવાની તો હજુ બે-ત્રણ દિવસ છે. અજમાવી જુઓ સર્વાના આંટાનો સુખદ અનુભવ.

ઉત્સવો ભોળી મજાનું ધ્યાન બીજે
વાળવાનો અતિ સચોટ, કારગત,
કૌશલ્યસભર કીમિયો છે. હજુ ય તમે
જોશો તો ફેદુમંદો તો સિંગલ મોલટ

મોંઘાદાટ બાટલા લઇને બહારગામ
જ નીકળી જાય છે. દિવાળીના બે-
ત્રાણ - ચાર દિવસ રસ્તા પર ફૂલોનો
ઢગલો લઈ હારનું વણાટકામ કરતા
અડ્કિયનો જ આખા દિવસની મજૂરી
અને હુદ્ધૂતનો સામનો કરીને રાતે
Retail Store માંથી મોંઘાદાટ થઈ
ગયેલા ટેટા-ટીકરી તારાંઝાનો પાંચેક
મિનિટનો વિલાસ પ્રદર્શિત કરીને પછી
આવનારી ઠંડીના સ્વાગતમાં નકમાંથી
નદી વહુવાતા એમના સંતાનોનાં
ચેરેરાને લોઈ અંખમાં કાજળ આંજતા
ગયેલા પહેરણાની પણ દિવાળી
ઉજવાય. બે હાર ખરીદીએ અને ચાર
હારના પૈસા આપીએ અને આગળ જઈ
બે જૂનાં હાર નવા હાર વેચનારને પાછા
આપીએ અને બે હારનાં પૈસા આપીએ.
પોરબંદરના વાણિયાને વર્ષોથી આપણે
વટાવ્યા કર્યો છે આપણી અંગત
લોલુપતા પોખવા. પણ ફાટે લા
કુમખાના દર્શન કરીને મોઢ વાણિયાએ
કાયમ માટે વસત્રત્યાગ કર્યો હતો મેનું
અતિ સૂક્ષ્મ અનુસરણ એટલે હારની
આવી અદલાબદલી.

ઇન્સ્ટિટ્યુટ દ્વારા સંચાલિત Orphanage Home ની receipt અને એ receipt જેમણે જેમણે મને gift મોકલી હોય એમનાં અંગત નામની. કારણે મને જેમણે gift મોકલી છે એ મારાથી તો સધર જ છે, એટલે એમને gift ની તો જરૂર જ નથી તો એમના નામે પૈસા હું ભરું તો એમને આવી return gift મેળવ્યાનો, આવી receipt મેળવ્યાનો આનંદ આવે કે નહીં.

મુખ્ય વાત શું છે, ખબર છે?

હોય છે. ચૂલ્હો પેટાવ્યો હોય ફૂટપાથ
પર જ અને મા જે 6mm
Thicknessનો રોટલો ઘડતી હોય
એના દર્શન કરો તો તમને તિરુપતિ-
શ્રીનાથજી-સમેત શિખરજી ગયાનું
પુણ્ય ન મળે તો મને કહેજો. એમાંથી
જો તમારા ગજવામાંથી એકાદી કડકદી
ત્યાં ગાઈ તો ચાર ધામ લખાઈ ગયા
તમારા ચોપે.

એવી ઉજવીએ દિવાળી કે
પાછળથી બરાબર અડવેથી ફાટી

સાઉથ મુંબઈમાં ૧૫-૨૦
કરોડથી માંગીને બોરીવલીના ત કરોડ
સુધીના ફલેટમાં રહેનારા અંદરોઅંદર
જ મીઠાઈથી લઈને જવેરાત સુધીના
વિનિમય આદરે છે. મેં અંગત રીતે
ખારમાં રહીને નવો શિરસ્તો શરૂ કર્યો
છે. જેમના પણ પેટેટ્સ મારા ઘરે
પધારે એ બધાના અંગત નામે હું કોઈક
અનાથાશ્રમમાં જઈને Donation
Receipt લઈ આવું દિવાળીની
સવારે... રજિસ્ટર ચેરિટે બલ
લગભગ તો કોઈ પણ દશની કોઈ
પણ સરકાર પાસે ગરીબી અને અછત
એ બે મહારાણને દૂર કરવાનો કોઈ
સચોટ ઈલાજ જ નથી એ હું આપી
વ્યવસ્થા પડી ભાગી છે. એટલે
‘આપણા ઘડવૈયા, બાંધવ આપણો’
(પ્રદૂષાદ પારેખ) બનવું જ પડશે.
૭૧ના યુદ્ધ વખતે રાત્રિ-જાગરણ
દ્વારા આપણે આપાંનું રક્ષણ કરતા હતા
ને વારાફરતી... એમ.... આજે
આટલું જ. ■

ભાષા વૈભવ...

જોડી જમાવો

A	B
કારોડી નદી	અખુણાથલ પ્રેદેશ
મહાનદી	મહાયાદ્ર
ગોદાવરી નદી	છન્તિસગઢ
બ્રહ્મપુરા નદી	મદ્ય પ્રેદેશ
ચંબલ નદી	કાણુંટક

ગુજરાત મોરી મોરી રે

કિંફિલાપી, ભાવનગરના મહારાજા કૃષ્ણકુમારસિંહનું અને પ્રાચીત કિંટરટ્યે દુલિપસિંહજી - રણજિતસિંહજી જે કોલેજના વિદ્યાર્થી હતા એ રાજકુમાર કોલેજ કયા શહેરમાં છે?

અ) પાલનપુર
બ) રાજકોટ
ક) ભાવનગર

માતૃભાષાની મહેક

અંગળી વધુકાવાનું કામ કરે, સ્યુવાવાનું કામ કરે માટે તર્હની કહેવાય. એના પછીની અંગળી મધ્યમાં છે એટલે 'મધ્યમાં' તરીકે ઓળખાવી છે. ત્યારબાદ આવતી અંગળીમાં વીઠી પહેલાની મીઠા હુંબાથી એ 'આનામિક' કહેવાય છે. હેલ્લી ટચલી અંગળી કાન્ઝાકા (કનિક એટલે સૌથી નાનું) કહેવાય છે.

ચતુર આપો જવાબ

'સખીને ઘરે ફીલ અને બખીલને ઘરે દલગીરી'
કહેવતમાં બખીલ શાન્દનો અર્થ શું થાય છે એ જાણાવો.
અ) શ્રીમંત બ) ચંડાલ ક) કંજુસ દ) દાનનીર

ગ્રામીણ પકી?

ભારતમાં તેમજ ટેલલક ગેણિયાઈ દેશમાં જોવા મળતા મનેસ્ટરી - મદ કયા ધર્મ સાથે સંકાનેલા છી? તિબેટમાં સારી સંઘાના મદ જોવા મળે છે.

અ) જૈન બ) તિન્દુ ક) બૌદ્ધ દ) બાકાઈ

મુંબઈ સમાચાર

આદી ચાની

- દિવાળીના દિવસે વેપારીઓ કરે (૬)
- સાયિયો (૩)
- જ્યોતિ સત્તુ ખરીદી શકાય (૩)
- તરીકે એટલે ઉદાહરણ રૂપે (૩)
- અંકારા, ગૈરવુક્ત (૨)
- મન, વીન (૨)
- જે મૂન્ઝિની પૂજા ન થની હોય (૩)
- એક જ દે વિનારી (૪)
- મતા (૩)
- સાથે (૨)
- ઉસાલ, લેશ (૩)
- બૂમ (૨)
- રસાયા કન્નાર (૩)
- 'સ્વ' પોતે (૨)
- બચાવેલી રકમ (૩)
- વિચાર કરાર (૪)
- જાવાયુખીમાંથી નીકળે (૨)
- દેઢેક બેકરસાની એકથી નવ ખાનાં (૩)
- દેઢેક આડી અને લોભી હોણામાં આંક આવો જોઈએ.
- દેઢેક આડી અને લોભી હોણામાં આંક આવો જોઈએ.
- દેઢેક વિન (૪)
- હાથા (૩)

બાળી ચાની

- ઘોટવાળું (૪)
- ઘોડાની અંધે બાંધે (૩)
- અરાજન, ઉપસાન (૨)
- જંગલી પ્રાણી (૩)
- દુધચા પોયે, સુંદર (૪)
- અસો વાગ તેરસે દિવસે થાય (૫)
- ખાલસ, સમાન (૩)
- મનનું રદ્દુણ કરનાર (૪)
- છસનું ને, હાસ્ય (૨)
- સમાનતા (૪)
- કુંભારોનો ચકડો (૪)
- લેખ પોતાની વાત કરે (૪)
- વંદી, હોલેન્નો વાતની (૨)
- ભૂલ, ભારી (૨)
- અણી, પરોણી (૨)
- જાલશય (૩)
- પરાકમ, સર્વોચ્ચ આંક (૩)
- ચમ્મર, ચમ્મરી (૩)
- વારા પછી --- (૨)

ગ્રામ વખતનો ઉકેલ

૧	૨	૩	૪	૫	૬
ક	૧	૬	૭	૮	૯
૮	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
૧૨	૧૩	૧	૨	૩	૪
૧૫	૮	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯
૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪
૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭
૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨
૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬

શાબ્દાલિત્ય

૧	૨	૩	૪	૫	૬
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨
૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭
૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦
૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩
૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭
૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨
૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬

સુદોકુ-૪૮૩૭

૩						૭
૫	૨	૭	૧	૮	૬	
૭	૮	૩	૨	૪		
૧	૮	૫	૨	૬	૯	
૬	૩	૬	૪	૫	૧	
૮	૫	૨	૩	૭	૯	
૨	૩	૪	૧	૮	૭	
૭	૪	૮	૬	૩	૨	
૮	૨	૫	૪	૩	૬	

સુદોકુ-૪૮૩૬

૭	૫	૬	૧	૮	૪	૩	૯	૨
૧	૪	૬	૩	૨	૭	૫	૮	૯
૩	૮	૨	૬	૪	૯	૭	૧	૫
૫	૧	૭	૮	૩	૬	૪	૨	૯
૨	૬	૪	૧	૭	૧	૮	૩	૫
૬	૩	૮	૫	૨	૧	૭	૯	૪
૭	૧	૨	૪	૩	૮	૫	૬	૭
૮	૫	૨	૬	૭	૪	૧	૩	૯
૯	૨	૪	૩	૫	૬	૭	૮	૧

સુદોકુ-૪૮૩૫

૩						૭
૫	૨	૭	૧	૮	૬	
૭	૮	૩	૨	૪	૫	
૧	૬	૫	૪	૩	૨	
૬	૩	૭	૧	૮	૫	
૮	૫	૨	૩	૭	૬	
૨	૭	૪	૫	૧		

પહેલીવાર પોલીસને ભળવાથી માર પડવાને બદલે મજા આવી

પોતે જે વાંચી રથા હતું એનાથી ડૉ. સલીમ મુજફકને આશર્થ ન થયું, કારણું કે આની આપીયાં રથાં વાંચતા હતી એમને, પરંતુ વિગતવાર રથાં વાંચતા આનંદ થયો. તેમના નોંધ ટપકવાના રથા ઓશમાં આવી ગયા.

ઇતિહાસ શિવાજ મહારાજના મરાઠા લખરમાં ઓછામાં ઓછા તેર આંશીતા મુલિમ કમાન્ડર કે તૈનિક હતા. સિદ્ધી દિવાલ, દૌલત ખાન, ઇથ્રાદિમ ખાન, સિદ્ધી ઇથ્રાદિમ, સિદ્ધી વાહયાદ, નૂરખાન બેગ, શમા ખાન, હુસૈન ખાન, સિદ્ધી મિસ્ત્રી, સુલતન ખાન, દાંદાદ ખાન અને મદરી મહેતર.... શિવાજ મહારાજના લખરમાં સાઠ હજાર મુસલમાન સેનિક હતા.... શિવાજ મહારાજ રથાં રથાં ખાંબૂત નૌકાદ નાનું સુકાન મુખલમાનોના રથમાં હતું.... હે દરાલી કોકાંસી હતા શિવાજ મહારાજના સૌથી ટ વ ટ વ ટ સ સેનાપતિમાંના એક... નુરખાન બેગ અંગત વિશવાસુ... ઇથ્રાદિમ ખાન ગાડી હતા. અહંક શાહ સામેના પાણીપતનાં ચુદ્ધમાં તોપખાનાના વડા...?

ડૉ. સલીમ અધીને થયું કે જો ઇતિહાસ શિવાજ મહારાજના જીવન અને લખરમાં મુસલમાનો હોથ તો એમના પૂરું સંભાળ મહારાજના રથમાં એવું જ હતું? ડૉ. સલીમ મુજફક રીતો પણ મકબમ ગતિને સાચીનાં આગળ વધી રથા હતા.

૦૦૦૦૦ રાજપુરાના દિવિયાનિરે નિયારની બોટલ માણાતા-માણાતા પિંટયાના દોસ્તો ઇન્સ્પેક્ટર પ્રશાંત ગોબોલે સાથે બરાબરના ખૂબ્યા હતા, બિલ્યા હતા.

**એટીએસના પરમબીર
બત્રાને પલાસ્ટિકની
થેલીમાંથી મજ્યો એક
કોયડો: ૧૨૧૨**

પવલાને પણ.

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવા આવ્યો હતો. એક વાર દૂરથી જોયો એ પિંટયાને ઘમકાપાતો હતું.”

પ્રસાદાના ફોટો સામે એઠેને એક જાણ બોલ્યો, “બહુ સ્ટાટિલબાઝ માણાસ. લગભગ એ વાર. પિંટયાને મજવ

ડૉ. નિર્જન રાજગુરુ
feedback@
bombaysamachar.com

સંતોની વાણીમાં ભવિષ્ય કથન- આગમવાણી

પહેલા પહેલા પવન ફડકશે, નહીંબે નહીં હોય નાર,
અને રિદિશાથી સાધથો આવશે, મોંદે દુરો હુંમું વીર...
લખાના ને ભાખ્યા, સોઈ દિન આવશે...

- એવા દેવાયત પંડિત દાડા દાખવે... ૦

પારો આવશે રે સંતો પાયનો, ધરતી મારશો રે ભોગ,
કેટલાક ખડગે સંઘરશે, કેટલાક મદ્દે રોગ...
લખાના ને ભાખ્યા, સોઈ દિન આવશે...

- એવા દેવાયત પંડિત દાડા દાખવે... ૦

કંકિયા તથાવે તંબુ તાથાનો, સો સો જાઉની સીમ,
ડડી ને દિસે રિધિમાળી, ભેણા આવશે અર્જુન ને ભીમ...
લખાના ને ભાખ્યા, સોઈ દિન આવશે...

- એવા દેવાયત પંડિત દાડા દાખવે... ૦

ધરતી માથે દેખર દાલશે, સૂધા નાર મેળાર,
લખમી લુંટશો લોકો તથાની, નહીં કોઈ રાવ કે ફરિયાદ...
લખાના ને ભાખ્યા, સોઈ દિન આવશે...

- એવા દેવાયત પંડિત દાડા દાખવે... ૦

ધરતી ને સાધરતમાં, તિયાં થાથો શૂરાના સંગ્રહ,
કાયમ કાળિયાને મારશે, નહીં કંઠં ધરશે નામ...
લખાના ને ભાખ્યા, સોઈ દિન આવશે...

- એવા દેવાયત પંડિત દાડા દાખવે... ૦

૦૦૦૦૦

એવો ગરવો ધંષુષેણી વાર્ણ વાગ્યો હો છ...

વાગે ત્રણાણ તૂર, વાગે અનંદના એ તૂર,

એવો ગરવો ધંષુષેણી વાર્ણ વાગ્યો રે છ...

સતીયું સંદેશા તમને મોકલે હો છ, વેલા સૂતો હો તો જ્યા,

ઓલિયા સૂતો હો તો જ્યા

એવા સૂતો સૂતા નરને જગાઝો હો છ...

એવો ગરવો ધંષુષેણી વાર્ણ વાગ્યો હો છ...

ગરવે નેજા જગેયા, ગરવે નેજા જગેયા, રે,

આવ્યા કણને હું એ ઓળખો હો છ...

(જુઓ પાનું દ) ▶

પ્રાસંગિક

રાજેશ ચૌહાણ
feedback@bombay
samachar.com

હુર ધર, હર દર, બાદર, ભીતર
નીચે ઉપર, હર જગત સુધર,
કેસી ઉજિયાલી હૈ પગ-પગ,
જગમગ જગમગ જગમગ જગમગ.
ઇજાં મે, ધત મે, આવે મે,
તુલસી કે નાસુ થાલે મે,
ઘર કોન રસ્તા હૈ દર કો કંગ?
જગમગ જગમગ જગમગ જગમગ.

પર્વત મે, નાદિયો, નહરો મે,
ધ્યારો ધ્યારો સી લદરો મે,
તૈરદે દીપ કેલે ભગ-ભગ!
જગમગ જગમગ જગમગ જગમગ.
રાજ અંગ ધર, કંગલે કે ધર,
હૈ વારી દીપ સુંદર સુંદર!
દીવાલી કો શ્રી હૈ પગ-પગ, જગમગ
જગમગ જગમગ જગમગ.

- સોદનલાલ દ્વિદેવી

સોદનલાલ દ્વિદેવીની ઉપરોક્ત કવિતામાં
દીપક પ્રત્યેની લાગાણી જોવી મળો છે. એ સમયે
માનુષયો સૌથી મળો શરૂ અંગધાર હતો એ
કારણ તેનું હરદુર કરવાવાળો પ્રકાશ સૌથી મળો
મિત્ર હતો. રાત્રીના અંગધાર પણી ઉધાન
ઉઝાસને ઓછેણે વૈફિક પ્રકાશની કામના
કરતા કરે છે કે, “હે સુરૂણી પ્રથમ
કિરણ તું અંગધારને ઝાણી માફક હૂર કર.”
પ્રકાશને પારણે જોવાની શક્તિ આપે છે.

ભારીય પરંપરા અને ધર્મિક નિષ્ઠાનીનું
તત્વદર્શન

બુદ્ધ દ્વારા કર્યાયિત ઉપનિષદ માં પણ
અંગધારમાંથી પ્રકાશ તરફ લઈ જવાની કામના
કરવામાં આવી છે.

અસ્ત્ર માં સંદૂષ્ય

તમસ્ય માં જ્યોતિરિમય

મૃત્યુની અભૂતગમય
જીવને હાંગ પણ એન્જિનેવની પ્રશંસામાં
સૌથી વધુ રૂલોક મળો છે. આમ દ્વિવાણીને એક
સાધારણ પર નહીં, પણું રાણીય અસ્ત્રની
અને ગોંદનું પર નહીં. જેવી એવાની સંપૂર્ણ
રાણું ગૈરવ તથા ગૈરવશણી અતિતના દર્શન
થાય છે.

એવો પણ દ્વિવાણીના પરિન પ્રકાશ પર કહે
છે. આ પ્રકાશપરમાં દીપક મહાત્મા સર્વોપર્ણ
એ. આ પ્રસ્તુતે માત્રાના દીપ પ્રગાંધાનું
એ વાતનું પ્રતિક હે કે માત્રાના દીપવાણમાં
નજોતી રાત્રાને જોવાની રૂપરૂપ હુર કર.

જોવાની રૂપરૂપ હુર કરે છે.

સમુદ્રધાન સમયે દેવી લક્ષ્મીનો દૂધના સમુદ્ર
(શર સાર) કાર્ય મિત્રિની પ્રશંસાનું
લાગુણી હુરાણી છાણી હુરાણી હુરાણી હુરાણી
નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુરાણી

નું હુરાણી નું હુરાણી નું હુર

